sorokban

Dóc

● **Munkatársunktól**

Holnap, szombaton gyermeknapi rendezvényre várják a dóciakat. Az egész napos program 9 órától rendőrségi és honvédelmi bemutatókkal kezdődik a helyi általános iskola udvarán. Utána a művelődési ház előtti téren a tűzoltók és a polgárőrök folytatják a „bevetést", majd a rendőrkutyák következnek. A harcművészetekért rajongók is jól járnak, ha ellátogatnak Dócra, ugyanis az iskolában különféle fogásokkal, dobásokkal és fegyverekkel ismerkedhetnek meg. Délutánra egy kicsit „nyugalmasabb" programok maradnak. A művelődési házban videofilmeket, divatbemutatót és bohócszámot nézhetnek meg az érdeklődők. A rendezvény diszkóval és közös szalonnasütéssel zárul.

Domaszék

● **Munkatársunktól**

Ma, pénteken este hat órától lakossági fórumot rendeznek a domaszéki sportcsarnokban. A közmeghallgatás témája a település fejlesztési programja, az autóbusz közlekedés módosítása és a rendszeres szemétszállítás bevezetése. Domaszék rendezési terve most van folyamatban, melynek egyik legfontosabb eleme a faluház bővítése. A szennyvízhálózat közel hatvan százaléka már elkészült, a közeljövőben folytatják a csatornázást. A leendő déli autópálya a településtől alig két kilométerre fog elhaladni, ezért egy bevásárlóközpont felépítésében gondolkodnak a település vezetői. Elészült a község központjában az új út, így már több buszmegálló szolgálja a lakosok kényelmét. Korábban ugyanis közel másfél kilométert kellett gyalogolniuk a domaszékieknek, hogy buszra szállhassanak. A helybeliek véleményét kérik ki a fórumon a szemétszállítás bevezetésének kérdésében. Több elképzelés is napvilágot látott. Mórahalommal közösen terveznek egy szemétlerakót, de a tervek között szerepel, hogy Szegedre vagy Hódmezővásárhelyre szállítsák a szemetet.

Kistelek

● **Munkatársunktól**

Május 31-től június 3-ig angol nyelvű oktatási napokat rendeznek Kisteleken. Négy külföldi tanár, *Richard Hunter, John Smith, Sue Todd és Marjorie Scarratt* érkezik a városba, hogy segítse a magyar kollegák munkáját. Hétfőn délelőtt az angolok tanítanak a Rákóczi iskolában, majd délután a polgármester fogadja őket. Másnap felkeresik a Petőfi iskolát, illetve angol és amerikai népdalokat tanítanak meg a kisteleki diákoknak. Szerdán egy rögtönzött angol tea-partyn vehetnek részt a vendégek a házigazdákkal együtt, majd angol nyelvű vetélkedőn kiderül, vajon melyik kisteleki diák beszéli legjobban a szigetországiak nyelvét. Csütörtökön a négy külföldi tanár társalgási órát tart az iskolában, majd ismert angol drámák kerülnek „terítékre". A négynapos kisteleki angol nyelvű oktatási rendezvényt búcsúvacsora zárja, amin felelevenítik az elmúlt napok eseményeit.

● *Régészek rétegelik az autópályát*

Nyomon vagyunk - Kisteleken

A látszat csal: a mai régészmunka nem csak talicskázásból áll... (Fotó: Gyenes Kálmán)

Bebizonyosodott: nem Attila koporsóját keresik a szegedi régészek a kisteleki határban. Bár az arralakók közül sokan ezt sejtették, s hihették is mind a szerdai napig, amikor is e sorok írója teljes fölvilágosulásban részesült régészeti ismeretekből. S abban arról, valamire való régész tudja, hogy hol a határ s még a határtalanul híressé kívánkozó perczeli határban sem mond olyat, amely arra utalhatna, hogy errefelé lenne Attila király legendai koporsója. Horváth Ferenc és Vályi Katalin meg aztán végképp nem. Ők vezetik ugyanis az épülő autópálya nyomvonalán a régészeti föltárásokat. Mást keresnek, nem amit a legenda kíván.

Még mindig ligetébe ágyazottan virít a táj a perczeli bekötőút kettős kanyarulatában. Télnek idején ugyan nyárfasort döntött a vasfoggal vicsorgó motorfűrész, de hála istennek a fűzfák, ezüstnyárfák zöldesfehér karéja még üdévé, hangulatossá teheti azt. Gyepén elvirágzott már a sokezer gólyahír, viszont a kosbocskorok, acatok rengetegének lilája, más mocsári növények színpompája még tarkaságában mutathatja a májusi határt. Bújtatva, de mégis kitárulkozva lelhető itt, épp a tanyasor felőli részen, a régészek tábora. Jókora földdarabbal küzdenek, ránézésre olyan félholdnyival. Mértékük szerint: 24 ezer négyzetméterrel.

Évezredek lenyomata

Erős gépekkel hántják fövenyének zöldjét, és rakják halomba, hogy majd visszakerülhessen, oda, ahonnét kivették. Az értékeket, a termőréteget mentik ezzel. A talicskások raja lapáttal egyengeti fölkopaszított talajt és kisvésősök csapata – szinte centiről-centire – forgatja át az ősidőket tároló rétegeket, a régészek kincsesbányáját, ahonnét színében tárul a múlt. Az ősök nyoma, évezredek, századok nyomata: a jégkori folyó medre, a szarmaták edényeinek darabkái, az avarok lovainak csontjai. Csupán centiméterekben a kunok, a törökök táborai. Merthogy az ősi tájat, itt a Duna és a Tisza közének magaslatán, több náció használta. A régészek csapata most csak az autópálya alá eső részt veszi górcső alá, sietősen ugyan, de nem elkapkodva. Bár ásatáson vagyunk, de ez már nem az, hanem, ahogy a szakember mondja: értékmentő rétegezés. Aminek utána „kórlapot" kap a föld. Ráírják a megkutatott földdarabra, hogy mit is rejtett eddig, kik és mikor éltek azon. Mindezt a kislapát érintésével, finom, könnyű kézzel, akár a sebészek, ha az emberi testet bontják.

– Úgy kell elképzelnünk ezt a munkát – mondja *Horváth Ferenc,* a szegedi Móra Ferenc Múzeum főmunkatársa, a perczeli ásatás egyik irányítója –, akár egy könyvet lapoznánk, úgy hántjuk át a föld szeleteit. Nem lyukakat fúrunk, a terület egymásra rakódott rétegeiből, mintha az animációs film készítését visszafelé forgatnánk, állítjuk össze a tájat úgy, ahogy az akkor itt élő ember látta, láthatta.

● ***És mit láttak, régi de nagyon de nagyon régi őseink?***

– Valószínű, hogy dús legelőket, azon sok jószágot, mert a jelek a X. századi falura utalnak.

– De lehet, hogy VIII. századira — veszi át a szót *Vályi Katalin,* miközben kis lapátkájával bontogat egy darabkát a múltunk lenyomatából. – Ne a mai falura gondoljunk, inkább pásztorszállásra, múlt századi alföldi tanyára. Földbe éptkeztek, vesszőből, gallyból állítottak kerítést, ahhoz földsáncot. Kis folyó vitte a vizet, volt helye a tűznek, az edényeknek.

Bevallom, hiszek a hozzáértő emberek szavának, mert én csak annyit látok ebből, hogy *Kassai Csaba* szeneslapáttal töltögeti a homokot a műanyagvödrökbe, vannak árkok, lécek, leszúrva járomszögek, odébb körberajzolva pár sötétebb folt. Meg azt, hogy *Horkai István* végzett régészként somolyog, *Fogas Ottó* pedig, mint egyetemi hallgató kérdezi, hogy besminkelje-e magát, mivelhogy ahány érdeklődő sajtós volt náluk, az eddig mind hölgynek nézte. A régésztábor többi résztvevője – gépesek, talicskások, lapátosok – a maguk helyén.

Nem új találmány

A parancsnoki sátornál motor pöfög. A májusi nap ezerágra süt, terepet adva a kényelmes munkának. Hogy az érdeklődő se tétlenkedjék, kérdést tesz:

● ***Ki fizeti a régészt?***

– Most ez egy rendkívüli munka, rendkívüli feladat, ezt se a múzeum, se az önkormányzat nem tudná finanszírozni. Törvény mondja ki, hogy minden nagyobb építkezésnél, így az autópályánál is a megrendelő – kapjuk a választ *Horváth* főnöktől.

● ***Honnét verbuválódik a csapat?***

Erre *Vályi* főnökasszony tudja a megfelelő választ.

– A régészek fölosztották egymás között a nyomvonalat, Csengelétől Röszkéig. Ezen az ötven kilométeren 44 lelőhelyünk van. A koordinátori teendőket *Szalontay Csaba* látja el. Segítenek még a régészhallgatók és az ásatási munkások, akiket kiközvetítenek hozzánk.

Megtudjuk, hogy a perczeli ásatási forma nem új találmány, *Márton Lajos* már kísérletezett vele, csak a világ – egyéb okok miatt is – elfelejtette. Az angolszász iskola találta föl újra, majd Magyarországon *Bóka István* régészprofesszor, akadémikus elevenítette meg ezt a rétegtani módszert. A gorzsai ásatások, ahol *Horváthék* csaknem húsz évig, szinte centiről centire forgatták át a földet már a finom változatként kerülnek a régésztanba. Ásatás marad azért a neve, már megszokásból is, hiszen a régi idők régésze is csak ült a gödör (bocsánat: a szelvény) szélén és mással ásatott. A csengelei *Bogárháton,* a *Fecskésben,* a kisteleki *Meggyesben,* vagy éppen a mostani munka alapjául szolgáló *Perczelben* – ahol a *Horváth – Vályi* régészpáros irányítja a munkát, a hagyományos ásatás csak vízelnyelő célt szolgál. Mivel termésköröteg zárja el a víz útját, át kellett törni, hogy hamarább kiszáradhasson a terep, vagyis: lefusson a víz!

A nagy port kavart előzményekről, a csengelei föltáráson talált kun vezér körüli herce-hurcáról is szót váltunk. Tavaly a média úgy megrohanta a *Fecskést,* a vezér addigi nyugvóhelyét, hogy ha nincsenek résen, nagyobb kárt tesznek a világszenzációs régészeti leletben, mint a rárakódott évszázadok. Hisszük, hogy a perczeli mezőn is voltak csaták, s lehet, hogy ide is temették lovastól, kardostól, sisakostól eledeink valamelyikét, de a megtalálására már nem sok az esély. (Úgyhogy a tavalyi csengelei vezérlelésnél nagyobb világszenzációra nem számíthat egyetlen perczeli sem. Elviseljük, hogy a szomszédos csengeleieknek termett babér.) Még az az aprócska kívánalom se lehet, hogy Perczelben találják meg Attila koporsóját, mert a két komoly régész összetett kézzel könyörgött: bármit, csak azt ne! Ugyanis, megdőlne az a régészbabona, amit már az öreg ásatásvezetők jól ismertek: „a keresett kincs sohasem ott van, ahol leásnak, hanem ott, ahol még nem ástak!"

Múzeumi vitrin

Annyit megnyugtatásaként mindenképp hozzá kell tennünk: a nyomvonal tavaly ősszel és az idei tavaszon megnyitott perczeli feltáróhelyei eddig nem jeleztek semmiféle különlegességet. Tehát, mindnyájan megnyugodhatunk: az archeómágneses földvizsgálaton alapuló méréssel ellenőrzött őseink békében nyugodhatnak, csupán kicsit bolygatják meg falujukat, négyzetrácsot rajzolnak múló poraik centis rétegeire, ezeket lefényképezik, lerajzolják, majd a különös gonddal kibontott, megseprűzött, kisecsettel tisztogatott lófogakat, korsószéleket összecsomagolják és a leletmentőbe viszik, mindazért persze, hogy a kíváncsi utókor majd a múzeumi vitrinben megbámulja és a róluk készített tudományos írásokat gondosan elolvassa.

Majoros Tibor

Kedves Környékbéliek

Bevallom, nem vagyok az a korán kelős fajta, ez amikor a hajnal színeiben gyönyörködhetem, lön öröm tölt el. Nyilván Önök közül sokuknak mi dennapos, mikor az éjszaka kettéhasad s világosod kezd az ég alja. Ha virrad... Előderengnek a horizo fakoszorúi, s tisztul föléjük a sokszínű ég üvegbúrá hogy a napfölkeltével aranylón fényeljen minden. mező gyöngyöl, millió páracsepp ragyogtatja ma és ha szerencsések vagyunk, mint a tegnapi hajnal tiszta égszínkék kalappal köszön ránk a felhőte hajnal. Ilyenkor még hallani néhány bátor éjib brekegését, már jól látni a bíbicek szárnyalását, szen a mezei madárkommandó a virradatkor legelő ször hangtalanul naszádol. Még igazán távoli az u mormogása, a vonatok zakatolása és szinte szom dos a tanyasori kutyalánc csaholása, s egészen kö hangolnak a fasori fácánok, a kakasok körbekuk kolása mintha összeérne. A szarkák erősödő csőr gése, a szélkiáltók harsány vijjogása mintha emelné Napot, lassan forró tűzgolyó lesz. Ami aztán a tegn tiszta hajnalon tényleg meglepett: a föltisztult égb ton repülőcsíkok mosódtak egyre szélesebbé, úgy m tavaly s annak előtte ilyenkor. Amikor még fölötti járhatták világukat a repülők. Több száz – napon Már az ember hajlamos arra az ilyen könnyű haj lon, hogy azt higgye: békére ébredt. Felettünk az ismét mindenkié s nemcsak a kötelékben, monot morajjal fölénk terülő bombázóké.

Ha hiszik, ha nem, tegnap még szivárványt is l tam, Kovács Kati ismert dala ugrott az eszem hogy vajon én is boldog lennék, ha most átmehet alatta? Persze, ilyen viselős hajnalon az ember c ül a fenekén, tátja száját. Sült galamb nem röpül, a reggel csodálatos volt. Kívánok a kedves környé lieknek is hasonlókat:

Majoros Tibor

Keresztcsont...

A sógornőm föltette főni a keresztcsontot, a sonkavéget meg a lapockát. Mérges volt, mert már megint megavasodott mind. Morgott a bátyámra, mert sohasem engedi, hogy tzében és idejében étel legyen a disznóegyetmásból. Majd most is a kutya eszi meg, hiába áztatja, rotyogtatja azokat jó sok zöldséggel, köménnyel. Nemcsak a gyerekeknek nincs hozzá étvágyuk, de még neki se, pedig ő aztán nem válogatós. Annak nyugtázásával, hogy a bátyámnak is elég szokott lenni, ha megtapasztalja – ez a disznóvágás is célt ért, hónapokig kitartott a belőle készült étek – sógornőm pöszörögtetősre vette a gázt az öntöttvas kaszroly alatt.

Amikor a legvadabbul illatolt, s vajsárga avasságát a kiskonyha gőzével az udvarra csapatta a főzőedény, befordult az udvarra Bandi bácsi, az állatorvos. (Isten nyugosztalja szegényt haló poraiban: nagyon rendes ember volt.) Most is mint mindig, azonnal a tett helyére, az ólkerítéshez ment s szokásához híven, se szó se beszéd, talpra állította a gyengélkedő állatot. A sógornőm szaladt a lavórral, törülközővel, hiszen jól ismerte, a Doktor úr, ahogy bevégezi a munkát, már köszön is el...

A mi fiasdisznónk nem volt nagybeteg, de biztos, hogy hosszantartó gyermekbánat következik, ha nem tudja fölnevelni malacait, ezért Bandi bácsi néhány gyógyító tanáccsal látta még el a kézmosásnál serénykedő gazdasszonyt. Közben odaodaszippantgatott a kiskonyha irányába:

– Keresztcsontot főzöl, ugye?

– Valami kell a kutyának is – próbálta viccel elütni a sógornőm az avashúsfőzés kényszerét.

– Beteg? – hökkent meg Bandi bácsi. Sógornőm, hogy mentse a menthetőt, szabadkozott. Bandi bá szont, hogy meggyőzöd orra milyenségéről, m te Erzsi sógornőmet, h a kutyának készül, am rákukkanthasson: valód avas keresztcsont meg tölt csülök terjengtet-e illatokat. Sógornőm jedt, már benne volt a ben a hagyma, a krump a menedékfalatnak szán razkolbász. Ha ezt a úr, aki haspárti ember, látja, biztos meg lesz á méne, és őt is azok fösvényekhez sorolja, bátyám, aki még a k való csontokat se a ku adja, hanem megfőzeti ládjának. Mire végigg ta, mivel magyarázza gát, Bandi bácsi már tette a fedőt:

– Na, Erzsikém, zem én azt a kutyát!

– Hogy a gazdasszony gesség teljes legyen, mustra után a dok előhívta a macskákat, vizsgálta a birkákat, tartott a baromfiaknál gornőm azt se tudta, legyen, hiszen Bandi nagyon jó szakembe denkin az első szóra sé meg is kéri annak árá ja, hogy belead apait- s tudta: egy vagyon kap ezért az urától, a nagybeteg fiasdiszn akarta kihívni az o Mást sem tehetett, m gus szemekkel figy számvetést a kiskonyh talnál. Majd elvágód hinni sem akart fülén kor hallotta, hogy c kétszáz forint a fiz Szinte fillér... Rákérdez

– Jól számol a Dokto

– Ahogyan kell! – válasz.

– Csak ennyi a fizet ló?!

– Hát, nem egészen ronkodott a doktor úr. már megdolgoztál az é mégse a kutya egye meg